

СЕКЦІЯ «РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ»

УДК 334.73

Розвиток кооперації в територіальних громадах Миколаївської області з урахуванням європейських практик

Шелінгер Уляна,

здобувач вищої освіти спеціальності Д4 «Публічне управління та адміністрування»

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** У роботі розглянуто значення розвитку сільськогосподарської кооперації для підвищення економічної спроможності територіальних громад. Проаналізовано європейський досвід функціонування кооперативів у країнах ЄС та визначено ключові практики їх ефективної діяльності. Особливу увагу приділено можливостям адаптації цих практик для розвитку кооперації в територіальних громадах Миколаївської області з урахуванням сучасних економічних викликів. Обґрунтовано, що впровадження європейського досвіду може сприяти підвищенню конкурентоспроможності аграрного сектору, розвитку місцевої економіки та забезпеченню сталого розвитку сільських територій.*

***Ключові слова:** сільськогосподарська кооперація, територіальні громади, європейський досвід, аграрний сектор, Миколаївська область, розвиток громад.*

Розвиток територіальних громад в Україні в умовах децентралізації та сучасних економічних викликів значною мірою залежить від ефективності використання місцевих ресурсів та здатності громад формувати конкурентоспроможну економіку. У цьому контексті важливу роль відіграє розвиток сільськогосподарської кооперації, яка виступає дієвим інструментом об'єднання зусиль малих і середніх виробників, підвищення ефективності виробництва та забезпечення доступу до ринків збуту. Особливо актуальним є вивчення та адаптація європейських практик розвитку кооперації, які демонструють високу ефективність у забезпеченні сталого розвитку сільських територій.

У країнах Європейського Союзу кооперативний рух має тривалу історію та відіграє важливу роль у функціонуванні аграрного сектору. Сільськогосподарські кооперативи забезпечують значну частину виробництва, переробки та реалізації аграрної продукції, а також сприяють підвищенню економічної стабільності фермерських господарств. У багатьох країнах ЄС кооперативи виступають ключовими суб'єктами аграрного ринку, об'єднуючи

фермерів для спільного використання ресурсів, розвитку інфраструктури та просування продукції на внутрішніх і зовнішніх ринках [1].

Однією з найбільш показових є модель кооперації у Нідерландах, де кооперативи охоплюють значну частину аграрного виробництва. Вони забезпечують не лише спільне виробництво та збут продукції, але й організацію переробки, логістики та маркетингу. Нідерландські кооперативи активно впроваджують інновації, використовують сучасні технології управління та здійснюють інвестиції у розвиток аграрної інфраструктури [2]. Завдяки цьому фермери мають можливість ефективно конкурувати на міжнародних ринках.

У Данії кооперативний рух також є важливою складовою аграрної економіки. Данські кооперативи характеризуються високим рівнем самоорганізації, прозорістю управління та активною участю членів у прийнятті рішень. Значна частина виробництва молочної та м'ясної продукції в країні здійснюється саме через кооперативні структури, що дозволяє забезпечувати високі стандарти якості продукції та стабільність постачання [3].

Франція та Італія також мають значний досвід розвитку кооперативного сектору. У цих країнах кооперативи відіграють важливу роль у розвитку місцевих громад, сприяють створенню робочих місць, розвитку переробної промисловості та формуванню доданої вартості сільськогосподарської продукції [4, 5]. Особливістю європейських кооперативів є їх тісна взаємодія з місцевими громадами, органами влади та науковими установами, що сприяє впровадженню інновацій та розвитку сучасних аграрних технологій.

Важливим елементом європейської моделі кооперації є державна та інституційна підтримка. У країнах ЄС існують різноманітні програми фінансової підтримки, гранти, пільгове кредитування та консультаційні програми для фермерів, які сприяють створенню та розвитку кооперативів. Крім того, значна увага приділяється розвитку освітніх програм, які підвищують рівень обізнаності фермерів щодо можливостей кооперації та сприяють формуванню управлінських навичок [6].

У Миколаївській області розвиток сільськогосподарської кооперації має важливе значення з огляду на аграрну спеціалізацію регіону та значну частку малих і середніх виробників. Більшість сільськогосподарської продукції виробляється фермерськими та особистими селянськими господарствами, які часто стикаються з проблемами доступу до сучасної техніки, інвестиційних ресурсів, інфраструктури зберігання та ефективних каналів збуту продукції. Крім того, повномасштабна війна суттєво вплинула на аграрний сектор області, спричинивши пошкодження інфраструктури, ускладнення логістики та зниження економічної активності в окремих громадах [7]. У таких умовах розвиток кооперативних форм господарювання може стати важливим механізмом відновлення та зміцнення економічного потенціалу територіальних громад, оскільки сприяє об'єднанню ресурсів виробників, підвищенню ефективності виробництва та створенню нових можливостей для розвитку місцевої економіки.

Для територіальних громад Миколаївської області впровадження європейських практик кооперації може стати важливим фактором економічного розвитку. Регіон має значний аграрний потенціал, однак значна частина виробників представлена малими фермерськими господарствами та особистими селянськими господарствами, які мають обмежені можливості щодо доступу до сучасних технологій, фінансових ресурсів та ринків збуту. У таких умовах кооперація може забезпечити ефективне об'єднання виробників, сприяти оптимізації виробничих процесів та підвищенню конкурентоспроможності аграрної продукції.

Адаптація європейського досвіду розвитку кооперації передбачає впровадження принципів демократичного управління, прозорості діяльності, рівноправної участі членів кооперативу та справедливого розподілу прибутку. Важливим напрямом є також розвиток спільної інфраструктури зберігання, переробки та транспортування продукції, що дозволить підвищити ефективність діяльності кооперативів і забезпечити формування доданої вартості на місцевому рівні.

Крім того, важливу роль у розвитку кооперації можуть відігравати органи місцевого самоврядування, які здатні створювати сприятливі умови для розвитку кооперативного сектору шляхом підтримки місцевих ініціатив, розвитку консультаційних центрів та залучення інвестицій. Співпраця між громадами, фермерськими господарствами, науковими установами та освітніми закладами також може сприяти поширенню інноваційних підходів та впровадженню сучасних технологій у сільському господарстві.

Таким чином, використання європейських практик розвитку кооперації може стати важливим чинником підвищення економічної спроможності територіальних громад Миколаївської області. Кооперація сприятиме ефективному використанню місцевих ресурсів, розвитку малого та середнього аграрного підприємництва, створенню нових робочих місць та формуванню сталого розвитку сільських територій. Впровадження успішного досвіду країн Європейського Союзу з урахуванням регіональних особливостей може забезпечити формування ефективної моделі розвитку кооперативного сектору та сприяти інтеграції України до європейського економічного простору.

Список використаних джерел:

1. Cooperatives Europe. (2016, April 19). 140 million of European citizens are members of a cooperative – new report released by Cooperatives Europe - Cooperatives Europe. Retrieved from https://coopseurope.coop/news_article/140-million-european-citizens-are-members-cooperative-new-report-released/#:~:text=Statistics%20were%20collected%20during%20a,the%20different%20European%20countries.%20%E2%80%9D
2. Frontpage - MTK en. (n.d.). Retrieved from <https://www.mtk.fi/web/en>
3. LRF - Lantbrukarnas riksförbund. (n.d.). Retrieved from <https://www.lrf.se/>

4. Les coopératives agricoles. (n.d.). Retrieved from <https://www.entreprises.coop/les-cooperatives-agricoles>

5. Agroalimentarias, C. (n.d.). Home. Retrieved from <https://www.agroalimentarias.coop/>

6. Key policy objectives of the CAP 2023-27. (2026, January 26). Retrieved from https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance/key-policy-objectives-cap-2023-27_en

7. Key policy objectives of the CAP 2023-27. (2026, January 26). Retrieved from https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance/key-policy-objectives-cap-2023-27_en

***Анотація:** The paper examines the importance of developing agricultural cooperation for increasing the economic capacity of territorial communities. The European experience of the functioning of cooperatives in the EU countries is analyzed and key practices of their effective activity are identified. Particular attention is paid to the possibilities of adapting these practices for the development of cooperation in territorial communities of the Mykolaiv region, taking into account modern economic challenges. It is substantiated that the implementation of European experience can contribute to increasing the competitiveness of the agricultural sector, the development of the local economy and ensuring the sustainable development of rural areas.*

***Ключові слова:** agricultural cooperation, territorial communities, European experience, agricultural sector, Mykolaiv oblast, community development.*

Науковий керівник:

Гончаренко І.В.,

д-р ек. наук, професорка кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет

УДК 352:004

Молодіжний цифровий контроль як інструмент прозорості відновлення громад

Савков Данііл,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** Досліджується роль молодіжного цифрового контролю як інструменту підвищення прозорості та підзвітності управлінських процесів у місті. Розглядаються ключові механізми його реалізації, включно з платформізацією моніторингу, інституційною інтеграцією, краудсорсингом та*